

Az Európai Unió Jogok,
Egyenlőség és Polgárság
Programjának
támogatásával
(2014–2020).

KUTATÓINTÉZET ÉS ELEMZŐ KÖZPONT

A használható tudásért

1051 Budapest,
Október 6. u. 19. IV/2. +36 30 730 6668 +36 1 700 2257 info@hetfa.hu www.hetfa.hu

ZÁRÓTANULMÁNY

2023. 11. 30.

A 101007457 — HNRP 2022-2023 AZONOSÍTÓSZÁMÚ, „A MAGYAR NEMZETI ROMA PLATFORM
MEGERŐSÍTÉSE - 2022-2023” ELNEVEZÉSŰ PROJEKT ÉRTÉKELÉSE

Készítette:

Tóth Kinga

Szőőr-Fülöp Luca

Közreműködött:

Koltai Luca

Tartalom

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
1 BEVEZETÉS.....	8
2 A ROMA PLATFORM RENDEZVÉNYSOROZAT	9
2.1 A RENDEZVÉNYSOROZAT EURÓPAI UNIÓS ÉS HAZAI KERETEI	9
2.2 ROMA PLATFORM – KEZDETEK ÉS CÉLOK	14
2.3 MAGYAR NEMZETI ROMA PLATFORM MEGERŐSÍTÉSE – 2022-2023	15
2.4 RENDEZVÉNYEK.....	16
2.4.1. Békés vármegye.....	19
2.4.2. Pest vármegye.....	19
2.4.3. Baranya vármegye	19
2.4.4. Győr-Moson-Sopron vármegye	20
2.4.5. Somogy vármegye.....	20
3 MÓDSZERTAN.....	21
3.1 A KUTATÁS MÓDSZERTANA.....	21
3.2 KÉRDŐÍV.....	22
3.3 INTERJÚK.....	23
4 EREDMÉNYEK	24
4.1 A RENDEZVÉNYEK HELYI SZAKMAPOLITIKAI HATÁSAI	25
Összegzés és javaslatok.....	26
4.2 A RENDEZVÉNYEK HATÁSA A TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉSEKRE.....	27
Összegzés és javaslatok.....	29
4.3 PÁRBESZÉD ÉS AZ EBBŐL KÖVETKEZŐ MEGOLDÁSOK.....	29
Összegzés és javaslatok.....	30
4.4 JÓ GYAKORLATOK	31
Összegzés és javaslatok.....	31
4.5 A ROMA PLATFORM NÉPSZERŰSÉGE	32
Összegzés és javaslatok.....	33
5 FEJLESZTÉSI JAVASLATOK.....	33
6 MELLÉKLETEK.....	35

KÉRDŐÍV	35
INTERJÚVÁZLAT.....	40

Vezetői összefoglaló

Jelen tanulmány célja „A Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése – 2022-2023” projekt átfogó értékelése. A Roma Platform egy hosszútávú kezdeményezés, a jelenlegi eseménysorozat pedig a korábbiak folytatásaként értelmezhető: célja 2022-2023-as időszakban a Nemzeti Roma Platform és eddig elért eredmények erősítése.

A Roma Platform a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia egyik alappillére jelenti; a projekt fő célkitűzései között szerepelt a párbeszéd, tudástranszfer és az együttműködés elősegítése, valamint a területi szintű aktorok bevonása az Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia céljainak elérésébe, a teendők megvitatásába és az eredmények, valamint kihívások értékelésébe.

A 2022-2023-as időszakban az alábbi vármegyékben kerültek megrendezésre események:

- Baranya,
- Békés,
- Győr-Moson-Sopron,
- Pest,
- Somogy.

A 15 rendezvényen összesen 751 résztvevő volt.

A rendezvények előre definiált struktúrát követtek. A program a döntéshozók köszöntő beszédével nyílt meg, amelyek az aktuális (helyi) kihívásokra és prioritásokra fókuszáltak. Ezt követően szakmai tájékoztatók következtek. Ezt rövid kávészünet követte. A rendezvény második felében kerekasztal-beszélgetések kezdődtek, ahol a résztvevők a korábbi előadásokban felvetett kihívásokat és kérdéseket vitatták meg. Ezen beszélgetések során több jó gyakorlatot is megosztottak a résztvevők. A kerekasztal-beszélgetések során lehetőséget biztosítottak külső hozzászólások és kérdések feltételére.

Az értékelés során az elérhető dokumentumok feldolgozása, online és papíralapú kérdőív, valamint interjúk felvétele és elemzése valósult meg. Az értékelési kérdéseket a könnyebb áttekinthetőség érdekében öt nagyobb kategóriába soroltuk: a rendezvények helyi szakmapolitikai hatásai; a rendezvények hatása a területi együttműködésekre; eredmények a párbeszéd tekintetében; jó gyakorlatok; a rendezvénysorozat népszerűsége.

A rendezvények helyi szakmapolitikai hatásai

A Roma Platform az adatfelvételek eredménye szerint jelentős szerepet játszik a helyi szakmapolitikai diskurzusban, elősegítve a civil és szakmai aktorok közötti párbeszédet. A Platform nemcsak az együttműködést kívánta ösztönözni, hanem a szakértői csoportok közötti interakció mélyítését és az

innovációk, bevált gyakorlatok megosztását is. Az események során széleskörű szakmapolitikai témák kerültek terítékre, biztosítva a résztvevők átfogó tájékozódását.

A rendezvény felépítése is a különféle szakpolitikai témák komplex megvitatását ösztönözte. Az előadások (az oktatástól a felzárkózásig) a különböző szakmapolitikai területek széles körét érintették, így biztosítva a tématerületek sokszínűségét a résztvevők számára. Emellett a kerekasztal-beszélgetések során többször is előtérbe kerültek azok a sikeres stratégiák és módszerek, melyekkel a résztvevők eredményeket értek el. Az informális szünetek, mint a kávészünet és az ebédszünet, pedig tovább erősítették az egyéni kapcsolatépítést és a tudásmegosztást.

A válaszadók 82%-a szerint az esemény hatékonyan szolgáltatta a tudásmegosztást, új információkhoz jutottak a tájékoztatásoknak köszönhetően. Ezt a pozitív visszajelzést megerősíti az is, hogy a személyes beszélgetések során a megkérdezettek arra is kitértek, hogy információáramlás egyik legnagyobb erőssége az volt, hogy nem csak bevált gyakorlatok és tapasztalatok kerültek megosztásra, hanem az állami és nemzetközi fejlesztések, valamint finanszírozási lehetőségek is szóba jöttek. Ez utóbbiak nélkülözhetetlenek a jövőbeli hatékony tervezés szempontjából. Bár néhány résztvevő több szakmai előadást szeretne látni, a platformot általában magas szakmai színvonalúként értékelik. A megfigyelések szerint minimális az átfedés a Roma Platform és más hasonló tematikájú rendezvények között.

A rendezvények hatása a területi együttműködésekre

A Roma Platform különös hangsúlyt fektetett a szakemberek közötti együttműködésre. A folyamat pedig elősegíti a szakmapolitikai keretek erősítését, és előmozdítja a jó gyakorlatok megosztását.

A rendezvények szervezése és a regionális szakértők bevonása elősegíti a szakemberek közötti hálózatosodást. A megkérdezett szakemberek értékelik az információáramlás hatékonyságát és az együttműködés lehetőségét, de a kommunikáció terén tapasztalt kihívásokat is megjegyezték.

A Roma Platform nyilvános fórumainak már a felépítése hozzájárult ahhoz, hogy a szakemberek közötti kapcsolódás megvalósuljon – tekintve a kávé és ebédszünetek állandó beépítését. Emellett, ahogyan korábban említésre került, a meghívott szakértők jelentős része az adott térségben végzi a munkáját, amely értékes, térség-specifikus ismeretekkel ruházza fel őket. A mély rálátás az ottani kihívásokra és adottságokra jelentős szerepet játszik a jövőbeni együttműködési potenciál, és hálózatosodás elősegítésében. Továbbá, az adott régióra vonatkozó szakértelmük és a bevált gyakorlatok ismerete nélkülözhetetlenek egy hatékony és eredményes jövőbeli szinergia kialakításához.

A válaszadók a kapcsolatépítést illetően kiemelték, hogy a kávészünetek során lehetőségük nyílt jövőbeli együttműködések lehetőségeiről beszélgetni. A közönség elmondása alapján a kapott javaslatokat és a bemutatott jó gyakorlatokat szeretnék integrálni a saját munkájukba, ami a jövőbeli együttműködések kialakításának igényét is erősíti.

A kérdőíves tapasztalatok is ezt a tendenciát erősítik a kapcsolatépítésre vonatkozóan, a válaszok összesítésének az eredménye rámutatott, hogy válaszadóknak majdnem a negyede azért érkezett az eseményre, mert találkozni szeretett volna más résztvevőkkel és szakemberekkel.

További visszajelzések szerint a folyamat sikeres volt – mivel a válaszadók közel kétharmada találkozott és beszélt is korábban nem ismert emberrel az eseményen. Ezen belül 15% annyira hasznosnak találta a beszélgetést, hogy elérhetőséget is cserélt az addig ismeretlen személlyel.

Párbeszéd és az ebből következő megoldások

A Roma Platform rendezvénye egyértelműen a párbeszédre és a közös megoldáskeresésre fókuszált. A minisztériumi szintű részvétel különösen értékes, hiszen a válaszadók közül néhányan rávilágítottak: a minisztériumi és államigazgatási szintekkel való kapcsolatfelvétel gyakran komoly bürokratikus nehézségekbe ütközik, mely gátolja a párbeszéd hatékonyságát.

A platform nemcsak egy kommunikációs csatorna a különböző érdekelt felek között, de aktívan hozzájárul ahhoz is, hogy a helyi jógyakorlatok integrálódjanak a döntéshozatali folyamatokba. Az élő párbeszéd lehetősége hozzáadott értéket képvisel, és magasabb szintű figyelmet irányít a roma közösségekkel kapcsolatos kérdésekre.

A Roma Platform így kiemelt fontosságú szerepet töltött be abban, hogy a helyi jógyakorlatok beépüljenek a döntéshozatali folyamatokba, ezáltal a fórumon megosztott információk részét képezhetik a jövő felzárkózás-politikai irányvonalában. A jógyakorlatok megosztásán felül az eseményeken a hozzászólási alkalmak megengedik, hogy a szereplők között élő párbeszéd alakuljon ki.

Jó gyakorlatok

A szervezők a gyakorlatias megközelítés érdekében olyan előadókat hívtak meg, akik munkájukból fakadón kiemelkedő szakmai tudással rendelkeznek, és lényeges eredményeket értek el. Az előadók nem csak elméleti ismereteiket adták át, hanem napi munkájuk során alkalmazott gyakorlati megoldásaikat is megosztották a hallgatósággal.

A válaszadók visszajelzéseiből kiderült, hogy nagyra értékelték a gyakorlatcentrikus megközelítést. Különösen kiemelték azt, hogy mennyire motiválóak és közvetlenül alkalmazhatók voltak a bemutatott gyakorlati példák és megoldások. A kérdőíves válaszok ezt alátámasztják, a válaszadók 72%-a volt teljes mértékben elégedett volt a meghívott előadók hozzáértésével, ami tovább erősíti az esemény sikerét.

A Roma Platform népszerűsége

A kérdőíves válaszadók túlnyomó többsége, azaz 86%-a, jelezte, hogy szívesen részt venne egy hasonló eseményen a jövőben. Emellett a kérdőíves adatok szerint az esemény résztvevőinek 84%-a elégedett

volt az eseménnyel. Mindössze a válaszadók 3%-a távozott vegyes érzésekkel. 27,4 százalékuk több szakmai előadást szeretne a jövőben, míg 22 százalék új témákról szeretne hallani.

Az interjúk során megkérdezettek általában szintén elégedettek voltak az esemény struktúrájával. Ugyanakkor a válaszadók néhány esetben úgy érezték, az előadások tartalma nem illeszkedett hűen a választott tematikához, azaz nem irányult kellő figyelem a roma emberek nehézségeinek az orvoslására. Ennek egyik lehetséges oka a „Roma Platform” elnevezés lehet, mely sok esetben olyan tématerületre mutatható, mely nem volt kifejezett célja a rendezvényeknek, így félreértést is okozhatott. Bár minden eseményre meghívást kaptak a roma önkormányzatok képviselői, csak csekély számban vettek részt. Néhány válaszadó rámutatott, hogy a roma önkormányzatok aktívabb részvétele növelné az események hitelességét, és szorgalmazták a helyi közösségek, valamint döntéshozók, mint például a polgármesterek, szorosabb bevonását. Vagyis, habár a projekt is kiemelt célcsoportként tekintett ezen szervezetekre, érdemes úgy alakítani a jövőbeni rendezvényeket, hogy ezen szervezetek is érdekeltté váljanak, minél inkább bevonódjanak.

Fejlesztési javaslatok

A Roma Platform a kutatási eredmények alapján megfelel az eredeti célkitűzésnek, amely a különböző területi szintű szereplők, különösen a romák és a helyi képviselők bevonását tűzte ki célul a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia céljainak megvalósításában, valamint a feladatok megvitatásában és az eredmények értékelésében. Ugyanakkor vannak olyan területek, amelyek fejlesztése elősegítheti a jövőbeli még hatékonyabb tervezést és programvégrehajtást.

Az eredmények tükrében az alábbi javaslatok fogalmazhatók meg:

- **Párbeszéd elősegítése:** Bár a Roma Platform sikeresen szolgálja az információ- és tapasztalatcsere céljait, további kezdeményezésekkel tovább erősíthető a párbeszéd, például regionális workshopok vagy szemináriumok formájában.
- **Szakmai témák kibővítése:** A Roma Platform keretein belül érdemes lehet még több és mélyebb szakmai előadást beépíteni – akár új tématerületek bevonásával.
- **Együttműködés más platformokkal:** Mivel minimális az átfedés más hasonló rendezvényekkel, érdemes lenne együttműködési lehetőségeket keresni, hogy növekedjen az elérhető közönség száma és a tudásmegosztás lehetősége.
- **Finanszírozási információk:** Fontos lenne rendszeresen tájékoztatni a résztvevőket az állami és nemzetközi finanszírozási lehetőségekről, különösen a pályázati ciklusokra vonatkozó információkkal.

- **Területi Szakértők Platformjának létrehozása:** Javasoljuk egy online platform létrehozását, ahol a területi szakértők megoszthatják saját tapasztalataikat, jó gyakorlataikat és tanulságaikat. Ez segíthet az információáramlásban és az együttműködési lehetőségek felkutatásában.
- **Tudásmegosztó webináriumok szervezése:** Eseti vagy akár rendszeres webináriumok szervezését javasoljuk, ahol a területen dolgozó szakemberek bemutathatják saját projektjeiket, eredményeiket és tanulságaikat. A webináriumok lehetnek tematikusak, fókuszálva bizonyos kihívásokra vagy régiókra.
- **Partnerkereső rendszer kialakítása:** Javasoljuk egy online rendszer létrehozását, ahol a szakemberek konkrét projektötleteket, együttműködési lehetőségeket oszthatnak meg, és így könnyebben találhatnak partnereket a megvalósításhoz.
- **Kérdések előzetes gyűjtése:** A továbbiakban is érdemes lehet teret adni annak, hogy a résztvevők előzetesen küldhessenek be kérdéseket, melyeket a szervezők anonim módon felolvasnának és megvitátnának a rendezvényen.
- **További platformok kialakítása:** A válaszadók közül többen jelezték, hogy értékelik a jó gyakorlatok megosztását, ezért érdemes lenne több platformot létrehozni ebből a célból. Ez történhet például egy online adatbázis vagy rendszeres workshopok, webináriumok formájában.
- **Az előadások struktúrájának fejlesztése:** Érdemes lehet megfontolni, hogy az előadások átszervezésével több idő jusson a jó gyakorlatok bemutatására és megvitatására. Ez nemcsak az információ átadását teheti hatékonyabbá, de lehetőséget ad az interaktív és gyakorlatorientált megközelítésre is.
- **Online részvétel lehetősége:** Tekintettel a technológia növekvő jelentőségére, megfontolandó az események online közvetítése azok számára, akik nem tudnak személyesen részt venni.
- **Visszajelzési rendszer:** Megfontolandó lehet egy olyan rendszer létrehozása, ahol a résztvevők folyamatosan küldhetnek visszajelzéseket és javaslatokat, nemcsak az esemény után.
- **Esemény utáni követés:** Az események után érdemes lehet összefoglalókat, videókat vagy infografikákat készíteni a legfontosabb témákról és tanulságokról, melyeket a résztvevőkkel is megoszthatnak.

1 Bevezetés

Jelen tanulmány, mely a 101007457 — HNRP 2022-2023 azonosító alatt futó „A Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése – 2022-2023” projekt keretében valósult meg, fő célja a 2022-23-as évek során lezajlott eseménysorozat átfogó értékelése.

A Roma Platform egy hosszútávú kezdeményezés, melynek legfontosabb küldetése a romák döntéshozatali, végrehajtási és ellenőrzési tevékenységekbe való integrált bekapcsolódásának elősegítése **nemzeti, regionális, helyi és uniós szinten.**

A Roma Platform története 2016-ig nyúlik vissza, a jelenlegi kezdeményezés pedig a korábbi eseménysorozatok folytatásaként értelmezhető: a **Belügyminisztérium** célja 2022-2023-as időszakban a Nemzeti Roma Platform és eddig elért eredmények erősítése.

A Roma Platform a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia** egyik alappillére jelenti, melynek egyik fő fókusza a társadalmi egyenlőtlenségek és a roma és nem roma közösségek közötti nehézségek enyhítése. A Platform az **Európai Unió Szociális Bizottság**ának irányelveihez is kapcsolódik, és az ezen irányelvek értelmében kialakított stratégiákat és célokat követi.

A projekt fő célkitűzései között szerepelt a párbeszéd, tudástranszfer és az együttműködés elősegítése, valamint a területi szintű aktorok bevonása a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia céljainak elérésébe, a teendők megvitatásába és az eredmények, valamint kihívások értékelésébe.

A 2022-2023-as időszakban az alábbi vármegyékben kerültek megrendezésre események:

- Baranya,
- Békés,
- Győr-Moson-Sopron,
- Pest,
- Somogy.

A zárótanulmányban röviden bemutatjuk a Roma Platform hazai és uniós szakpolitikai kontextusát, valamint az egyes alkalomak témáját, felépítését. Ezután a kutatás során alkalmazott módszerek áttekintésére kerül sor, majd pedig az értékelés eredményeinek, valamint a fejlesztési javaslatoknak a bemutatása következik.

2 A Roma Platform rendezvénysorozat

2.1 A RENDEZVÉNYSOROZAT EURÓPAI UNIÓS ÉS HAZAI KERETEI

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS2030)¹ a roma közösségek felzárkózási kezdeményezéseinek sarokköve. Az MNTFS2030 egy komplex kezdeményezés, amelynek célja a társadalmi kirekesztődés kockázatának csökkentése és a társadalmi integráció elősegítése. Ezáltal kíván a stratégia hozzájárulni a magyar felzárkózáspolitiká sikeréhez.

A stratégia előzménye az **MNTFS II.**, amely 2020-ban zárult le. A 2011-ben elfogadott eredeti stratégia² és annak 2014-es frissítése³ **a szegénység és társadalmi kirekesztődés** kockázatának leginkább kitett csoportok, mint például **a romák, mélyszegénységben élők és gyermekes családok** helyzetének javítását tűzte ki célul.

Az MNTFS2030 kidolgozásánál az előző stratégiák tapasztalatait vették alapul, és az időközben összegyűlt ágazati koncepciókat is figyelembe vették. A stratégia nem csupán egy szegénység elleni küzdelmet szolgáló dokumentum, hanem egy komplex felzárkózási terv is, különös tekintettel a hazai roma népesség szegénységben élő csoportjaira. A stratégia az Unió általános célkitűzéseire és elveire épült, és egyik **fő célja**, hogy csökkentse a szociális és anyagi nélkülözésben élők arányát, különösen a gyermekes háztartások körében.

A stratégia célja, hogy 2030-ig tíz százalékponttal mérsékelje a szociális és anyagi nélkülözésben élők számát, főként a gyermekes háztartások terén. Ezen belül külön hangsúlyt kapnak a roma közösségek, akiknek helyzetének javítása kiemelten fontos a program számára.

A vállalás összhangban áll **a Szociális Jogok Európai Pillérének** 2025-ig tartó cselekvési tervével, amely szintén a szegénység csökkentését tűzte ki.

A stratégia beavatkozási területeket határoz meg, és kilenc különféle dimenzióban fogalmaz meg cselekvési irányokat, melyek a következők:

- 1. Születés és gyermekkor**
- 2. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig**

¹ Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030

² NTFS (2011): Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. Mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011–2020). KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság.

³ MNTFS II. (2014): Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. Tartósan rászorulók – szegény családban élő gyermekek – romák (2011–2020).

3. **Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód**
4. **Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság**
5. **Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási- és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem**
6. **Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás**
7. **Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés**
8. **A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség**
9. **A stratégia nyomon követése, monitoring**

Emellett, az új stratégia különös hangsúlyt fektet az éghajlatváltozás, lelki egészség, információs társadalom és a határon túli együttműködések kérdéseire.

A stratégia megvalósításának nyomon követéséhez monitoring-rendszer került kialakításra, amely magában foglalja az MNTFS2030 indikátorrendszert, a beszámolási rendszert és független tanulmányokat a felzárkózási intézkedések megvalósításáról. Az MNTFS2030 az Európai Unió alapelveit követi, hogy céljai és indikátorai összhangban vannak az Európa 2020 stratégiával és a Szociális Jogok Európai Pillérével. Ezen kívül az MNTFS2030 előkészítése során az európai uniós finanszírozású programok kidolgozására különös figyelmet fordítottak, biztosítva, hogy a stratégia kidolgozása és végrehajtása összhangban legyen az uniós források és programok elvárásaival.

Emellett az **Európai Bizottság** beavatkozási területei a Roma Platform rendezvénysorozaton keresztül is érvényesülnek, mivel a szociális területet érintő intézkedések, mint a munkaerőpiac, az egészségügy, az oktatás és a készségfejlesztés, kiemelt szerepet kaptak a programban. Az elért eredmények vizsgálata miatt szükséges, hogy a végrehajtás során a megvalósítók értékeljék az intézkedések hatékonyságát és hatását. Emellett a nyitottság és átláthatóság is alapvető elvek a stratégia végrehajtásában.⁴ A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az átláthatóságot időben elkészült jelentésekkel valósítsák meg. A nemzeti stratégiáknak és terveknek a kitűzött célokra, intézkedésekre, felépítésre, eljárásokra és eredményekre kell reflektálniuk

Összefoglalva, a MNTFS2030 és azon belül a Roma Platform célja, hogy az Európai Bizottság elveivel összhangban biztosítja a roma közösségek integrációját.

Az MNTFS2030-on túl, Magyarország felzárkózáspolitikája egyfelől több programot és stratégiát valósít meg, másfelől teret ad különböző fórumoknak.

⁴ 14th European Platform for Roma Inclusion – 2021

Az MNTFS2030-hoz szorosan kapcsolódik a **Felzárkózó települések program (FETE)**, amely az ország 300 leghátrányosabb helyzetű településeinek a fejlesztésére irányul. Ez a kezdeményezés a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakmai irányítása alatt áll.

A FETE célja, hogy a Jelenlét módszerével támogassa a települések és az ott élő emberek fejlődését, harmonizálva a már működő szolgáltatásokkal és az intézményekkel. A FETE nem az első ilyen jellegű program:

- A Magyar Máltai Szeretetszolgálat már egy évtizede hoz létre komplex szociális programokat hátrányos helyzetű területeken.
- A Gyerekesély Programon belül, speciális támogatásokkal, 31 nehéz helyzetben lévő járásban zajlanak felzárkózási célú kezdeményezések, gyermekközpontú megközelítéssel.
- Az EFOP 1.5.1-17 (Végtelen Lehetőség) projekt keretében az 5 leginkább hátrányos helyzetű járásban, az egyházak és a MMSz koordinálásával folytak a fejlesztések.
- Két település, Tiszabő és Tiszabura esetében a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak külön forrást biztosítottak, hogy a Jelenlét programját alkalmazva fejlesztéseket hajtson végre.

Mindezen programok emellett fontos tapasztalatokat szolgáltatottak, amelyek nélkülözhetetlenek voltak a FETE program megalkotásához és sikeres működéséhez.

Fiatalkorúak célcsoportja kapcsán meg kell említeni a **"Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni stratégiát"**. Alapját az a Nemzeti Reform programban megfogalmazott cél adja, miszerint az évtized végére a végzettség nélkül iskolát elhagyó fiatalok arányát tíz százalék alá kívánják csökkenteni.

A stratégia középpontjában a köznevelési és szakképzési rendszerek hatékonyságának növelése, a társadalmi együttműködés elősegítése, valamint a marginalizáció és szegénység leküzdése áll. Sikeres megvalósítás esetén a fiatalok nagyobb arányban rendelkeznek majd középfokú végzettséggel, mivel Magyarországon a tanulmányokat félbehagyó fiatalok száma szorosan kapcsolódik a gyermek társadalmi háttéréhez, különösen a szociálisan hátrányos helyzetűek esetében.

A Nemzeti Reform program különös hangsúlyt fektet a "Hátrányos helyzetű területek és szegregátumok számára szervezett intézményen kívüli, komplex és megelőző kezdeményezésekre". Az itt megfogalmazott cél az, hogy a hátrányos helyzetű térségekben holisztikus programok és tréningek segítsék a tanulók munkaerőpiaci integrációját. Ezt a célt elsősorban korai beavatkozások és közösségépítő kezdeményezések – mint a helyi kultúra és közélet támogatása – révén tervezik elérni.

Hasonlóan, a fiatal korosztályt – gyerekeket célozza a **„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia 2007-2032**, amely különös hangsúlyt fektet a szegénységben nevelkedő gyermekek helyzetére, akik települési, földrajzi és társadalmi különbségek miatt nem jutnak hozzá az őket megillető

szolgáltatásokhoz. A gyermekek számára nyújtott ellátásokban dolgozó személyzet eltérő nézőpontja, értékszemlélete és az ellátás normái, valamint a megfelelő szakértelem hiánya további kihívásokat jelent. Ennek fényében a terv kiemelten foglalkozik a földrajzi egyenlőtlenségek kiegyenlítésével és az egyenlő hozzáférés biztosításával. Az a cél, hogy minden család, amelyben gyermekek élnek, elérhesse az egészségügyi szolgáltatásokat és azokkal kapcsolatos tájékoztatást, csökkentve ezzel az ellátási rendszeren belüli földrajzi különbségeket. A terv különösen a 0-3 éves korú gyermekekkel foglalkozik, mivel az ebben a korban kapott intervenciók döntő hatást gyakorolnak a gyermekek további fejlődésére és egészségére.

A **Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)** a 2003. évi CXXV. törvény alapján jött létre, mint az egyik legátfogóbb esélyegyenlőségi intézkedés. E törvény értelmében minden települési önkormányzatnak ötévente kell HEP-et készítenie, amelyet kétévente újra kell vizsgálni. 2013-tól az önkormányzatok csak akkor részesülhetnek európai uniós vagy más nemzetközi támogatásokból, ha rendelkeznek érvényes HEP-pel.

A HEP két fő részből áll: a helyzetelemzésből és az intézkedési tervből. Ebben a programban az önkormányzatok felméri a hátrányos helyzetű csoportok, így a mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek és fogyatékkal élők helyzetét. A felmért kihívások alapján készítik el az intézkedési tervet, ami az országos felzárkózás-politika helyi megvalósítását szolgálja, többek között a foglalkoztatás, oktatás, szociális ellátás és egészségügy területein.

A 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet határozza meg a HEP elkészítésének főbb szempontjait, valamint a mentorok szakmai elvárásait. A Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság mentorai segítenek az önkormányzatoknak a programok kialakításában, melyek minden településen nyilvánosak.

Az intézkedési terv kulcsfontosságú elemei a lakhatási, oktatási és foglalkoztatási kirekesztődés kezelése, az egyenlő bánásmód biztosítása, és a hátrányos helyzetűek döntéshozatalba való bevonása. 2021-től egy módszertani útmutató, melyet a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter adott ki, tartalmazza a HEP-ekkel kapcsolatos részletes szabályokat, így a statisztikai mutatókat és a helyi partnerség, azaz a HEP fórumok szerepét is.

Korábban az önkormányzatok Köznevelési Esélyegyenlőségi tervet készítettek. Ezt felváltotta a **tankerületi és vármegyei esélyegyenlőségi intézkedési terv** az önkormányzati feladatok állami átvétele során. A HEP alapján a tankerületi központok készítik el saját esélyegyenlőségi tervüket, melyet a Klebelsberg Központ összegzi és ezen adatok alapján állítja össze a vármegyei terveket. Fontos, hogy az önkormányzatok minden változást jelezzenek a HEP-ben a tankerületi központok felé.

A **Járási Esélyteremtő Programterv** keretein belül az ÁROP-1.A.3-2014 kódú pályázat a konvergencia-régiókban lévő önkormányzatoknak segített a helyi esélyegyenlőségi programok (HEP) eredményesebb megvalósításában. A cél a járási feladatellátás hatékonyabbá tétele és a közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása volt. Ezen célok eléréséhez járási Felzárkózási Kerekasztalokat hoztak létre és „Esélyteremtő Programtervek” készültek a járási együttműködési kihívások kezelésére. A Kormányzat a programtól a HEP-ek keretében hosszútávú együttműködést és a közszolgáltatások minőségének javítását várta. A program keretében 36 járásban mintegy 100 projekt valósult meg, a program végén is folytatódott a járási együttműködés.

2007 és 2013 között a TÁMOP programok, nevezetesen a TÁMOP 5.2.3 és a 5.2.1, voltak azok, amelyek központi szerepet játszottak a gyermekszegénység kérdéskörének kezelésében. Ezen projektek keretében az érintett kistérségek számára készült el az úgynevezett **„Kistérségi Tükör”**. Ez egy átfogó jelentés volt, amely bemutatta a térségben élő gyermekek és családjaik aktuális helyzetét, valamint az őket érintő kihívásokat és igényeket.

Ezen felmérés alapján készítették el a **„Gyerekesély stratégiákat”**, melyek 10 éves időtávra fogalmazták meg a kistérségi szintű célokat, összhangban a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia alapelveivel. A stratégiák konkrét cselekvési irányvonalakat és prioritásokat határoztak meg, melyeket az adott térség településein és intézményeiben integráltak.

Mellette a „Gyerekesély Cselekvési Tervek” 3 éves időtávra adtak konkrét útmutatást a stratégiai célok eléréséhez, beleértve a szükséges tevékenységeket, projekteket és határidőket. Az EFOP 1.4.2-16 és az EFOP 1.4.1-15 pályázatok a korábbi Kistérségi Tükrök, stratégiák és cselekvési tervek aktualizálását tűzték ki célul, valamint új pályázók számára a dokumentumok elkészítését is előírták.

Az 1993-ban bevezetett szociális igazgatási és ellátási törvényt az évek során több alkalommal frissítették. Egy módosítás 2001-ben jött létre, amely előírta a 2 000-nél több lakosú helységeknél és vármegyéknek, hogy készítsenek **Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót**. 2012-ben viszont a vármegyei önkormányzatok ezen kötelezettsége megszűnt, de a 2 000 vagy annál több lakosú településeknek továbbra is kötelező ilyen tervezetet készíteniük.

A **vármegyei és járási szintű foglalkoztatási paktumok** a Regionális Fejlesztési Operatív Program (ROP) egy specifikus projektjén, a 3.2.1 kódszámún alapulnak. Ez a projekt az együttműködések kialakítását támogatta a regionális szereplők között. A 2007-2013-as időszakban a TÁMOP prioritása, valamint két TOP pályázat is kifejezetten a foglalkoztatási paktumokat és a foglalkoztatáspolitikai helyi megerősítését támogatta. A vármegyei önkormányzatok vezetésével létrejövő paktumok célja, hogy forrásokhoz jussanak képzési és foglalkoztatási programjaikhoz. A Kormány támogatja azokat a

tevékenységeket, amelyek a munkaerőpiac bővítését és a szereplők közötti együttműködés erősítését szolgálják. A fejlesztések két szinten, vármegyei és helyi szinten történnek. A paktumok alapvetően a térségi szereplők, mint például polgármesterek, munkaügyi szakemberek és vállalkozók közötti együttműködéseket jelentik. Együtt dolgoznak a térség foglalkoztatási problémáinak megoldásán, stratégiákat alkotnak, és a helyi lakosság munkaerőpiacra való belépését támogató programokat hajtanak végre.

2.2 ROMA PLATFORM – KEZDETEK ÉS CÉLOK

A Magyar Nemzeti Roma Platform Megerősítése – 2022-2023 projektet megelőzően több rendezvénysorozat valósult meg 2016-tól kezdődően, melyek az MNTFS2030 irányelveit követték. Az időszak során lehetőség adódott arra, hogy különböző területi aktorok bevonásra kerüljenek az MNTFS2030 célkitűzéseinek megvalósításába és az elért eredmények értékelési folyamatába.

A Roma Platformok létrehozásának alapvető indoka és szükségessége a romák aktív bevonásának előmozdítása, a döntéshozatali, végrehajtási és ellenőrzési folyamatokban nemzeti, regionális, helyi és uniós szinteken egyaránt.

Az eddigi rendezvények négy különböző ciklusban kerültek megrendezésre: az első 2016-2017 között, a második 2017-2018 között, a harmadik 2019-2021 között, és a negyedik 2021-ben.

A korábbi rendezvényeken az értékelések alapján jelentős számban vettek részt a roma nemzetiségi önkormányzatok vezetői és tisztségviselői, valamint meghívást kaptak a vármegyei roma önkormányzatok elnökei, a megyei közgyűlések elnökei, az egyházi képviselők, az alapfokú oktatási intézményekért felelős központi szervezetek munkatársai. Emellett a vármegyei települések polgármesterei, oktatási intézményei és a vármegyei civil szervezetek is aktívan képviseltették magukat. A rendezvények helyszínének kiválasztásakor fontos szempont volt a változatosság, így kisebb falvakban, megyeszékhelyeken és közepes méretű városokban is szerveztek platformokat a projekt különböző szakaszaiban.

A rendezvénysorozat koncepciója alapvetően konzisztens maradt az évek során: minden időszakot a **nyitottság, a közösség aktív megszólítása, a tudásmegosztásra törekvés és a kihívások** azonosítása jellemezte. A 2022-2023-as időszakra tervezett események részletes ismertetése a következő alpontokban található, beleértve a rendezvénysorozat struktúráját.

Összefoglalva kiemelendő, hogy a korábbi rendezvények jelentősen hozzájárultak az értékelés tárgyát képező programsorozat felépítéséhez, mivel a kapott visszajelzések alapvetően formálták a mostani időszak programját.

2.3 MAGYAR NEMZETI ROMA PLATFORM MEGERŐSÍTÉSE – 2022-2023

A Belügyminisztérium által szervezett rendezvények kulcsfontosságúak voltak a hazai felzárkózáspolitikai beavatkozási területeinek fejlesztésének az elősegítésében.

A helyszínválasztás nemcsak a logisztikai megfontolásokat tükrözte, hanem a tematikához is szorosan kapcsolódott, amely gyakran a felzárkózás aktuális kihívásaival és lehetőségeivel foglalkozott. A **meghívottak** között egyrészt olyan szakértők szerepeltek, akik közvetlenül a rendezvény tematikájához kapcsolódó területen dolgoznak – például a tanodai munkatársak; másrészt olyan **döntéshozók és befolyásos szereplők**, akiknek stratégiai és operatív ráhatásuk van a tárgyalt területekre. Emellett prioritást élvezett a helyi nemzeti önkormányzatok képviselőinek és a helyi közösségnek a bevonása, biztosítva ezzel a helyi érdekek és szempontok megjelenítését a rendezvényeken. Mindezen megfontolások célja a rendezvénysorozat alapvető célkitűzésének az érvényesítése volt: vagyis az alulról érkező vélemények döntéshozatali szintű meghallgatásának prioritizálása.

A rendezvények előre definiált struktúrát követtek. A program a döntéshozók köszöntő beszédével nyílt meg, amelyek az aktuális (helyi) kihívásokra és prioritásokra fókuszáltak. Ezt követően szakmai tájékoztatók következtek, melyek gyakran az MNTFS2030 vagy más releváns felzárkózáspolitikai kezdeményezésekkel foglalkoztak, valamint az (aktuális vagy elkövetkező) időszakban elérhető pályázati lehetőségekkel. Az előadások tematikája a rendezvény fő témaköréhez igazodott, lehetőséget adva a résztvevőknek a mélyebb szakmai ismeretek elsajátítására.

A rövid kávészünet, mely az előadásokat követte az informális kapcsolatépítésre adott teret a szakemberek és a helyiek számára.

A rendezvény második felében **kerekasztal-beszélgetések** kezdődtek, ahol a résztvevők a korábbi előadásokban felvetett kihívásokat és kérdéseket vitatták meg. Ezen beszélgetések során több jó gyakorlatot is megosztottak a résztvevők. A kerekasztal-beszélgetések során lehetőséget biztosítottak külső hozzászólások és kérdések feltételére, amelyek hozzájárultak a téma sokoldalú áttekintéséhez. Fontos megemlíteni, hogy kezdetben ezek a beszélgetések harminc percesek voltak, azonban a folyamatos pozitív visszajelzések hatására az előadás szerkezete lehetővé tette az időtartam bővítését.

Végül, a Roma Platform rendezvénysorozat ideje alatt két speciális alkalom is megvalósult. Az egyik a pécsi rendezvény volt, amely a roma holokauszt időszakára koncentrált és a koszorúzási ceremónia követett. A váci esemény pedig, amely az Apor Vilmos Katolikus Főiskola helyszínén került megrendezésre és a felsőoktatási intézmény saját szervezésű rendezvénysorozatába illeszkedett, zenés bemutatóval zárult.

A rendezvények végül közös ebéddel értek véget, ahol lehetőség nyílt további kapcsolatépítésre és tapasztalatcserére.

A következő alpont ismerteti a megvalósult rendezvények helyszínét, tematikáját és időpontját.

2.4 RENDEZVÉNYEK

A továbbiakban a megvalósult rendezvények rövid ismertetése következik, vármegyei bontásban.

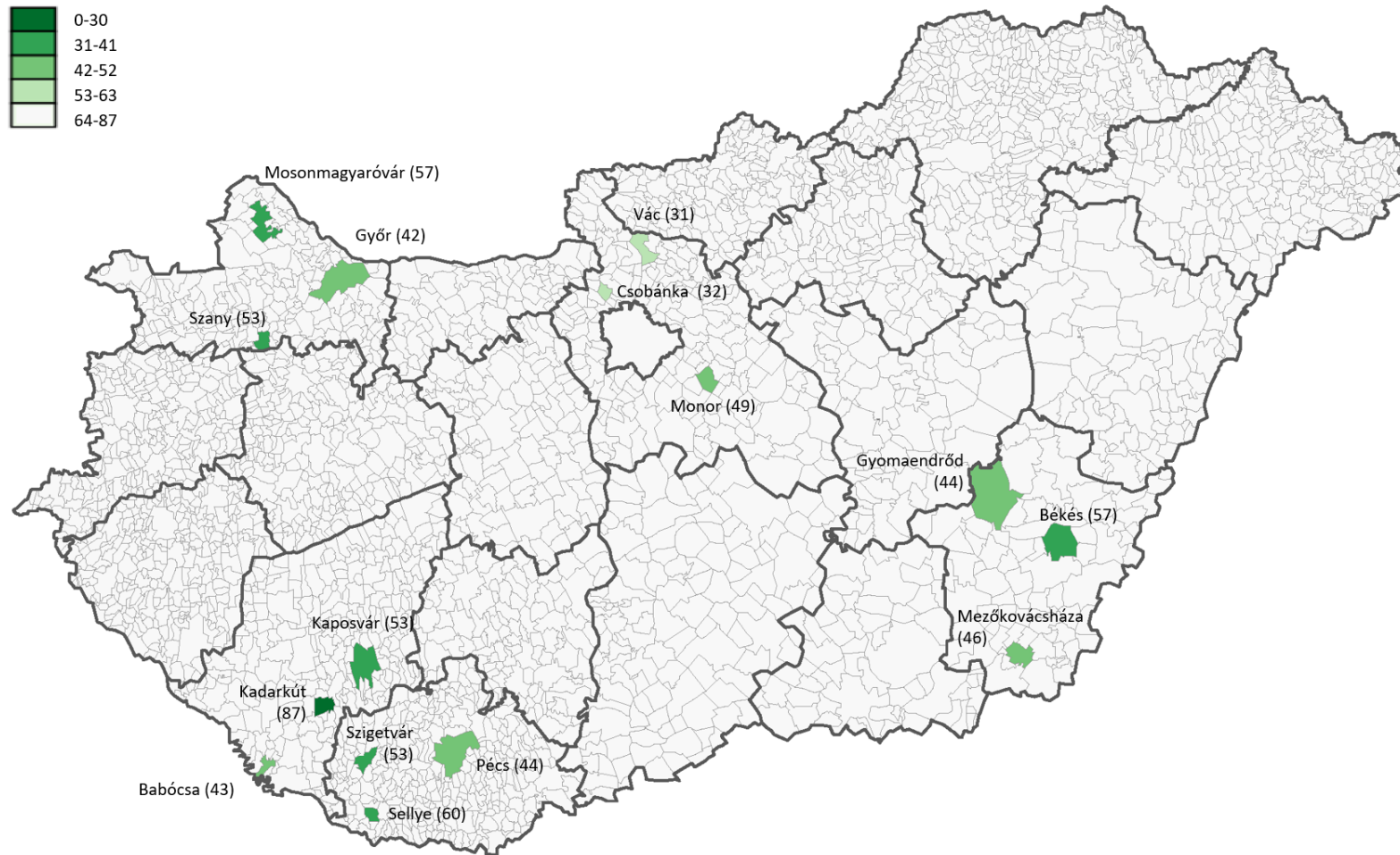
1. táblázat. A Roma Platform rendezvénysorozat alkalmai – összefoglaló táblázat

Időpont	Helyszín (vármegye, település)	Létszám (fő)	Téma
2022.09.22	Békés, Mezőkovácsháza	46	Esélynövelő szolgáltatások a gyermekek, a roma lányok és a teleszerű körülmények közt élők körében
2022.09.28	Baranya, Szigetvár	53	Koragyermekkori és kollégiumi programok, intézményi és járási szinteken
2022.10.12	Somogy, Kaposvár	53	Roma fiatalok a felsőoktatásban, s az oda vezető út – köznevelési kollégiumi programok
2022.10.26	Pest, Csobánka	32	Iskolán kívüli programok és roma nemzetiségi önkormányzatok
2022.11.17	Győr-Moson-Sopron, Győr	42	Felzárkózási programok civil fenntartói, civil szervezetek szerepe a felzárkózásban
2022.11.23	Békés, Békés	57	Sikeres roma életutak és a pünkösdi cigánymisszió
2023.02.15	Baranya, Sellye	60	Kistelepülési komplex programok és a felzárkózó települések hosszú távú programja
2023.03.01	Győr-Moson-Sopron, Szany	53	Cigánypasztoráció – egyházi szerepvállalás a roma identitásban, társadalmi felzárkózásban, szemléletformálásban, egyházi szervezetek, mint felzárkózási programok fenntartói

2023.03.23	Pest, Vác	31	Cigány/roma gyermekek és fiatalok felzárkózásának lehetőségei – roma napi konferencia az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán
2023.04.05	Somogy, Kadarkút	87	A felzárkózási programok szakmai támogatása, valamint a településeken és településrészekben létrehozott közösségi terek
2023.05.04	Békés, Gyomaendrőd	44	Iskolán kívüli programok – gyermekek és fiatalok lehetőségei
2023.06.01	Győr-Moson-Sopron, Mosonmagyaróvár	57	Szünidei programok, táborozás
2023.07.06	Pest, Monor	49	A leginkább rászorulóknak képzési és foglalkoztatási lehetőségei, esélyteremtése
2023.08.03	Baranya, Pécs	44	Roma nemzetiségi nevelést-oktatást végző intézmények munkatársaival beszélgetés a roma identitásról, a hagyományok és kultúra megjelenéséről, valamint emlékezőkultúra – a roma holokauszt (pharrajimos)
2023.09.28	Somogy, Babócsa	43	Felzárkózási programok kistélepülési fenntartói, romák, roma nők a felzárkózásban
		Mindösszesen: 751	

Forrás: Belügyminisztérium adatszolgáltatás

1. ábra A Roma Platform eseménysorozat helyszínei (résztevők számával)

2.4.1. BÉKÉS VÁRMEGYE

Békés vármegyében három település, **Mezőkovácsháza**, **Gyomaendrőd** és **Békés** adott a rendezvényeknek otthont. Összesen **147 résztvevő** volt jelen az alkalmakon.

Az előadások változatos szempontok mentén összefüggő témákat érintettek. Ide sorolhatóak az esélynövelő szolgáltatások, különösen azok, amelyek a gyermekek, roma lányok és telepszerű körülmények között élők életének javítására irányultak. Az iskolán kívüli programokról szóló beszélgetések az esélyteremtésről, a gyerekek fejlődési lehetőségeiről és a közösségi részvételről szóltak. Ezek a programok nem csupán az oktatási elérhetőséget növelik, hanem abban is segítenek, hogy a gyerekek könnyebben megtalálják helyüket a társadalomban.

Ezen túl, a példaképek jelentőségét is hangsúlyozták. A fiatalok számára különösen fontos, hogy legyenek olyanok, akikre felnézhetnek, és akik inspirációt nyújtanak számukra. Ebben a kontextusban a spiritualitás és a hit szerepe is előtérbe került a pünkösdi cigánymisszió kapcsán, mely a közösség összetartó erejét és hitét képviseli.

2.4.2. PEST VÁRMEGYE

Pest vármegyében Csobánkán, Vácon és Monoron került megrendezésre a Roma Platform, összesen **112 résztvevővel**.

Csobánkán a középpontban az iskolán kívüli programok álltak, különös tekintettel a roma nemzetiségi önkormányzatok szerepvállalására. Vácon egy különleges eseményre került sor: a roma gyermekek és fiatalok felzárkózási lehetőségeiről rendeztek konferenciát az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán, amely során az oktatási intézmények és a civil szervezetek együttműködésének fontosságát hangsúlyozták.

Monoron pedig a leginkább rászoruló képzési és foglalkoztatási lehetőségeit vitatták meg, bemutatva a területen zajló esélyteremtő programokat.

A Pest megyei rendezvényeken a roma közösség kihívásaira és lehetőségeire fókuszáltak, hangsúlyozva a társadalmi integráció és az esélyegyenlőség fontosságát.

2.4.3. BARANYA VÁRMEGYE

Baranya vármegyében Szigetváron, Sellyén és Pécssett került megrendezésre a Roma Platform, melynek keretében összesen **157 résztvevő** vett részt. A programok középpontjában az oktatási rendszerben zajló esélynövelő tevékenységek álltak, kiemelve a koragyermekkori és kollégiumi programokat, az intézményi és járási szintű kezdeményezéseket.

Ezen kívül a kistelepülések sajátos kihívásaira és lehetőségeire is reflektáltak, bemutatva azokat a hosszú távú programokat, melyek célja a társadalmi integráció és a felzárkózás elősegítése. Emellett a roma identitás, kultúra és hagyományoknak a kérdésköre kerültek terítékre. A beszélgetések során külön hangsúlyt kapott az emlékezés kultúrája, különösen a roma holokauszt, a pharrajimos tragédiájának a megismerése.

2.4.4. GYŐR-MOSON-SOPRON VÁRMEGYE

Győr-Moson-Sopron vármegyében három különböző településen, **Győrben, Szanyban** és **Mosonmagyaróváron** kerültek megrendezésre a Roma Platform eseményei, melyeken összesen **152 résztvevő** vett részt. Az első rendezvény, mely Győrben zajlott, a felzárkózási programokat és azok civil fenntartóit vette górcső alá. A civil szervezetek szerepét vizsgálták a roma közösségek felzárkózásának elősegítésében, amely egy kiemelten fontos téma az integrációs folyamatok során.

Ezt követte Szanyban egy olyan esemény, mely a cigánypasztorációt helyezte a középpontba. Itt az egyházi szerepvállalás volt a fő téma, melynek keretében a roma identitás, a társadalmi felzárkózás és szemléletformálás, valamint az egyházi szervezetek, mint felzárkózási programok fenntartói kerültek megvitatásra.

A harmadik esemény Mosonmagyaróváron a szünidei programokra és a táborozási lehetőségekre fókuszált, melyek kiváló eszközök a fiatalok közösségépítő és személyiségfejlesztő tevékenységeinek elősegítésére.

Mindezen programok közös célja volt a roma közösségek támogatása és a társadalmi integráció elősegítése Győr-Moson-Sopron vármegyében.

2.4.5. SOMOGY VÁRMEGYE

Somogy vármegyében Kaposváron, Kadarkúton és **Babócsán** valósult meg a Roma Platform, összesen **183 résztvevővel**.

Kaposváron a fő hangsúly a roma fiatalok felsőoktatásban betöltött szerepén és az oda vezető úton volt, különös tekintettel a köznevelési kollégiumi programokra, amelyek a fiatalok oktatásban való részvételét támogatják. Kadarkúton a felzárkózási programok szakmai támogatását vitatták meg, kitérve a településeken és településrészekén létrehozott közösségi terek fontosságára. Babócsán pedig a felzárkózási programok kistelepülési fenntartóiról és a romák, különösen a roma nők, felzárkózásban betöltött szerepéről tárgyaltak.

A megyei rendezvényeken a társadalmi beilleszkedést, a lehetőségek növelését és a romák társadalmi állapotának fejlesztését célzó projektek és mozgalmak kerültek megvizsgálásra.

3 Módszertan

3.1 A KUTATÁS MÓDSZERTANA

A „Magyar Nemzeti Roma Platform Megerősítése – 2022-2023” projekt értékelése kevert módszertanra épült: kvantitatív és kvalitatív adatgyűjtést is magában foglalt. A **kvantitatív kérdőíves** kutatás állandó eszköze a társadalomtudományi vizsgálatoknak, mivel lehetőséget teremt numerikus adatok rendszerezett gyűjtésére és azok statisztikai elemzésére specifikus célpopulációk vonatkozásában. A módszertan jelentős előnyökkel bír, úgymint objektivitás – mely a numerikus adatok tárgyilagosságát biztosítja – valamint megbízhatóság, hiszen a nagyobb mintaszám révén a kvantitatív vizsgálatok konzisztens és ismételhető eredményeket produkálnak.

A félig strukturált interjú egyik ismert technika a **kvalitatív vizsgálatok** területén. Ez a módszer lehetővé teszi az interjúalanyok által elmondottak tudományos értelmezését az adott kutatási szempontok fényében⁵. A beszélgetés során a párbeszéd középpontba helyezése révén a kutató előre meghatározott kérdésekkel terelheti a beszélgetést, miközben az interjúalany válaszai és nézőpontjai is befolyásolják annak irányát⁶.

Ezen technika fő előnye, hogy mélyreható betekintést enged az alanyok gondolataiba, értékrendjébe és a világhoz való viszonyához⁷. Célja:

1. Megérteni, milyen jelentést tulajdonítanak a résztvevők a tapasztalataiknak egy adott témában;
2. Az egyéni látásmódok és értelmezések középponti szerepeltetése;
3. Egy jelenség megértése az érintettek személyes beszámolóin keresztül;
4. Kvantitatív kutatások előkészítésében vagy eredményeik validálásában való alkalmazása⁸.

A módszer rugalmassága lehetővé teszi a kutatónak, hogy alkalmazkodjon az interjúalany válaszaihoz, ezzel maximalizálva az információgyűjtés pontosságát. Az interjúalany és a kutató közötti dinamikus párbeszéd tovább mélyíti az adatok értelmezését. Az eljárásban a verbális és nem verbális kommunikáció

⁵ Kvale, S. (1994). Ten standard objections to qualitative research interviews. *Journal of phenomenological psychology*, 25 (2), pp. 147-173.

⁶ Letenyei László (2005). Településkutatás. L'Harmattan, Budapest.

⁷ Kovács András Bálint (2007). „Ez csak egy szivar”. A pszichoanalitikus módszer alkalmazásáról a filmelméletben. *Apertúra*, 2007 Tél.

⁸ King, N. (1994). *The qualitative research interview*. Sage Publications, Inc.

együttes vizsgálata kiemelkedő fontosságú, és kritikus értékkel bír a társadalomtudományi elemzések során.

A kérdőívek és interjúk során többdimenziós elemzés került végrehajtásra a rendezvényre vonatkozóan, melynek keretében az alábbi aspektusok kerültek vizsgálatra: a Roma Platform személyes értékelése, specifikus javaslatok, valamint a rendezvényről kialakított legfontosabb benyomások. Ezen dimenziók vizsgálata mind a kérdőíves, mind az interjúk megközelítésben konzisztens módon kerültek alkalmazásra. A kvantitatív és kvalitatív adatgyűjtést az elérhető pályázati dokumentumok, korábbi értékelések, egyéb kiegészítő anyagok feldolgozása egészítette ki.

3.2 KÉRDŐÍV

A **kvantitatív** elemzés alapját egy strukturált papíralapú és online is elérhető kérdőív képezte, melyet minden rendezvényen (az online verziót pedig bármikor) kitölthettek a résztvevők. Összesen 248 kérdőív került kitöltésre a vizsgált időszak során 2023 február 2. és szeptember 29. között.

A válaszadók közül 21,8% Baranyából, 18,5% Békés és Győr-Moson-Sopron vármegyéből, 16,5% Somogy vármegyéből, 12,1% Pest vármegyéből származott. A válaszadók 5,6%-a más vármegyéből érkezett, míg további 6,9% nem adott meg lakóhelyet. A legtöbb válaszadó a 41-50 év közötti korosztályba tartozik.

Tekintettel arra, hogy a Roma Platform fő célja a roma emberek nézőpontjának bevonása a jövőbeli tervezésbe, a kérdőív kitért az egyének etnikai hátterére is. Ennek alapján a válaszadók 20%-a vallotta magát roma származásúnak.

Végül, a kérdőív azt is vizsgálta, hogy a válaszadók milyen szerepkörben – civilként vagy szakmai munkatársként – vettek részt a kutatásban.

2. táblázat A válaszadók háttere

Terület/Állás/Foglalkozás	Fő	Százalék (%)
Szociális vagy gyermekvédelmi alap- vagy szakellátásban dolgozom	47	19
Felzárkózási programban dolgozom	42	17
Oktatási területen dolgozom	41	17

Roma civil szervezet munkatársa vagy roma nemzetiségi önkormányzat képviselője vagyok	19	8
Helyi/környéki lakos vagyok	18	7
Választott tisztviselő vagyok	17	7
Önkormányzati munkatárs vagyok	16	7
Egyéb	30	12
Nem tudom, nem szeretnék válaszolni	1	0

A kérdőív válaszadói között a legnagyobb arányt a szociális és gyermekvédelmi terület dolgozói jelentették 19%-kal, szorosan követve a felzárkózási programok és az oktatás területén dolgozók által (mindkét csoport 17%-ot ért el).

Ezenkívül a roma civil szervezetek, helyi lakosok, választott tisztviselők és önkormányzati munkatársak 7-8%-os arányban voltak jelen. 12%-a válaszadóknak más területről érkezett.

3.3 INTERJÚK

A vizsgálat **kvalitatív** részét személyes és telefonos, félig strukturált interjúk alkották. Minden rendezvény során személyes interjúra került sor vagy előzetes kapcsolatfelvétellel a későbbi telefonos interjú végett. Az interjúalanyok két kategóriába oszthatók: résztvevők voltak, vagy pedig a meghívott előadók és kerekasztal-megbeszéléseken részt vevő személyek közül kerültek ki.

A rendezvénysorozat alkalmain összesen 19 interjú készült. A résztvevők háttere, hasonlóan a kérdőívekhez, változatos volt, de ebben az esetben is a legtöbb válaszadó szociális munkatársként vagy felzárkózási munkatársként hivatkozott magára. Emellett fontos kiemelni, hogy az interjúban válaszoló személyek minden esetben vagy roma emberekkel kapcsolatos munkát végeznek, vagy magukat romának vallották.

Az interjúk során a válaszadók közel fele egy településen belül végez szakmai munkát. Az országos szintű tevékenységkör a válaszadók 30%-át jellemezte. Emellett a járási szinten való jelenlét 12%-os volt, míg az országos, de járásonkénti bontásban érdekeltek aránya 6%-ot tett ki.

4 Eredmények

Az értékelés az alábbi kérdésekre kereste a választ:

1. Milyen helyi szakmapolitikai hatásai vannak a Roma Platform konferenciáknak?
2. Milyen hatást gyakoroltak a konzultációs alkalmak a helyi aktorokra, a szakmai tájékozódásra, a szakértői együttműködésekre, valamint a szakmai munkák megvalósítására?
3. Megfelelt-e a Roma Platform projekt végrehajtása a projekt célkitűzéseinek, hozott-e az egyeztetési mechanizmus innovatív megoldásokat, előmozdította-e a meglévő párbeszédet?
4. Milyen jó példákat mutatott be a projekt?
5. Mennyire voltak népszerűek a konzultációs fórumok? Milyen volt a minőségük?
6. Milyen volt a konzultációs fórumok résztvevőinek társadalmi összetétele? Mennyire felelt meg a helyi igényeknek a projekt célkitűzése és megvalósítása?
7. Mennyiben voltak sikeresek a projekt központi szakpolitikai információátadási törekvései?
8. Milyen nem szándékolt hatások léptek fel? Ezek mit és milyen szereplőket érintettek?
9. Milyen továbbfejlesztési lehetőségek, javaslatok fogalmazhatók meg?

Az értékelési kérdéseket a könnyebb áttekinthetőség érdekében **öt nagyobb kategóriába** soroltuk: a rendezvények helyi szakmapolitikai hatásai; a rendezvények hatása a területi együttműködésekre; eredmények a párbeszéd tekintetében; jó gyakorlatok; a rendezvénysorozat népszerűsége.

A Roma Platform rendezvénysorozat vállalásai között szerepel a szakmapolitikai diskurzus alakítása, valamint a civil és szakmai aktorok közötti párbeszéd erősítése. A helyi aktorok, döntéshozók és szakemberek széles körben képviseltették magukat. A rendezvények keretében megvalósult sokszínűség megmutatkozott a kérdőíves adatokban, ahol a válaszadók társadalmi és foglalkozási háttere rendkívül változatosnak bizonyult. Ezt a tendenciát az interjúk eredmények is erősítették.

A platform célja az volt, hogy ne csak a véleményformálásban való aktív részvételükön keresztül ösztönözze az együttműködést, hanem azzal is, hogy a különféle szakértői csoportok közötti interakciót mélyebbé és zökkenőmentesebbé teszi.

Továbbá, a platform ösztönözni kívánta az innovációk és bevált gyakorlatok megosztását. Amennyiben ezek a jó gyakorlatok eljutnak minisztériumi szintre, jelentős alapot teremthetnek a felzárkózás további fejlesztéséhez.

4.1 A RENDEZVÉNYEK HELYI SZAKMAPOLITIKAI HATÁSAI

A programsorozat célja annak elősegítése volt, hogy az MNTFS2030 végrehajtásában ne csak az állami intézményeknek legyen döntő szerepük. A program prioritásai közé tartozott, hogy a **területi szereplők** és a helyi lakosság, különösen a helyi roma közösségek is aktívan és hatékonyan vegyenek részt a stratégia megvalósításában.

A rendezvény felépítése is a különféle szakpolitikai témák komplex megvitatását ösztönözte. Az előadások (az oktatástól a felzárkózásig) a különböző szakmapolitikai területek széles körét érintették, így biztosítva a tématerületek sokszínűségét a résztvevők számára. Emellett a kerekasztal-beszélgetések során többször is előtérbe kerültek azok a sikeres stratégiák és módszertanok, melyekkel a résztvevők eredményeket értek el. Az informális szünetek, mint a kávészünet és az ebédszünet, pedig tovább erősítették az egyéni kapcsolatépítést és a tudásmegosztást.

A vizsgálat eredményei rámutattak, hogy a fórumok kifejezetten az adott térségekre, vármegyékre fókuszáltak. Ahogy fentebb említésre került, a válaszadók esetében látható, hogy munkájuk során jellemzően közvetlenül kötődnek az adott településhez, vármegyéhez, és így rendszeresen szembesülnek a terület sajátos kihívásaival. Emellett vannak, akik maguk is helyiek, amely erős kötődést jelent az adott térséghez. Ezentúl a közvetlen helyi bevonás és az ebből fakadó rálátás, azaz a mélyreható helyismeret lehetővé teszi a térségre jellemző egyedi adottságok feltárását, amelyek kulcsszerepet játszanak a térségben tevékenykedő szakemberek szakmapolitikai fejlődésének elősegítésében.

A válaszadók 82%-a szerint az esemény hatékonyan szolgáltatta a tudásmegosztást, új információkhoz jutottak a tájékoztatásoknak köszönhetően. Ezt a pozitív visszajelzést megerősíti az is, hogy a személyes beszélgetések során a megkérdezettek arra is kitértek, hogy információáramlás egyik legnagyobb erőssége az volt, hogy nem csak bevált gyakorlatok és tapasztalatok kerültek megosztásra, hanem az állami és nemzetközi fejlesztések, valamint finanszírozási lehetőségek is szóba jöttek. Ez utóbbiak nélkülözhetetlenek a jövőbeli hatékony tervezés szempontjából.

A válaszadók kiemelték a központi tájékoztatás fontosságát és az igényt a hasonló rendezvények rendszeresebb kialakítására, ahol az információ és tapasztalatcsere előtérbe kerülhet.

A kérdőívet kitöltőknek mindössze 27%-a érezte úgy, hogy a Roma Platform keretein belül több szakmai előadásra volna még szükség. Az interjúkon részt vevők általában vegyes véleménnyel voltak a szakmapolitikai kérdésekkel kapcsolatban. Egyesek szerint több előadást kellene szentelni ennek a témának, míg mások, különösen a felzárkózási programban dolgozók, feleslegesnek tartották bizonyos témák megvitatását, mivel már jól tájékozottak ezen területeken.

Néhányan különösen értékesnek tartották azokat az ismertetéseket, amelyek a következő pályázati ciklusokra vonatkoztak, tekintettel arra, hogy a társadalmi felzárkózási programok gyakran pályázatok keretében valósulnak meg. Ugyanakkor néhány válaszadó rámutatott arra is, hogy nincs egyetlen körülhatárolt szabályrendszer, ami minden területet lefedne, ezért elengedhetetlen, hogy ezek az információk könnyen érthetőek és hozzáférhetőek legyenek a civil társadalom számára.

Magyarországon több szakmapolitikai rendezvény és egyeztető fórum működik párhuzamosan, így fontos volt felmérni, milyen mértékű az átfedés a Roma Platform és ezek között. A kérdőíves válaszok alapján a résztvevők eloszlása a következők szerint alakult:

3. táblázat. Átfedés más fórumokkal

Név	Résztvevők (fő)	%
Megyei Felzárkózási Fórum	34 fő	13,7%
Gyerekesély Bizottság	23 fő	9,3%
Járási kerekasztal	17 fő	6,9%
Megyei Esélyteremtő Paktum	29 fő	11,7%
Más fórum	27 fő	10,9%

Az adatok alapján a Roma Platform és más hasonló rendezvények között minimális a résztvevői átfedés. Ez arra utal, hogy a platform specifikus és egyedi közönséget vonz. Az interjúkból kapott válaszok megerősítik ezt a következtetést: a megkérdezettek többsége más hasonló tematikájú együttműködésben nem vesz részt (szórványosan a Megyei Felzárkózási Fórumot említették).

Azok a résztvevők, akik már tapasztalatokkal rendelkeznek más hasonló témájú rendezvényekről, különösen pozitívan értékelték a Roma Platformot. Gyakran emelték ki az események emberközeli, közvetlen, mégis magas szakmai színvonalát. Néhányan közülük megjegyezték, hogy rendszeresen látogatják a platformot, különösen a FETE Program miatt, és kiemelték a rendezvénysorozat következetes minőségét. Azok között, akik hosszabb ideje vesznek részt, akadtak, akik úgy vélekedtek, hogy a korábbi Roma Platform események informatívabbak és tartalmasabbak voltak.

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

A Roma Platform az adatfelvételek eredménye szerint jelentős szerepet játszik a helyi szakmapolitikai diskurzusban, elősegítve a civil és szakmai aktorok közötti párbeszédet. A Platform nemcsak az együttműködést ösztönzi, hanem a szakértői csoportok közötti interakció mélyítését és az innovációk, bevált gyakorlatok megosztását is. Az események során széleskörű szakmapolitikai témák kerültek terítékre, biztosítva a résztvevők átfogó tájékozódását.

A rendezvény fókuszja a térségi adottságokra és helyi kihívásokra is irányul, **és a válaszadók döntő többsége pozitívan értékelte a tudásmegosztás és információáramlás hatékonyságát.** Ezen belül az állami és nemzetközi fejlesztések, valamint finanszírozási lehetőségek kiemelt fontosságúak. Bár néhány résztvevő több szakmai előadást szeretne látni, a platformot általában magas szakmai színvonalúként értékelik. A megfigyelések szerint minimális az átfedés a Roma Platform és más hasonló tematikájú rendezvények között.

A jövőbeli sikeres folytatás – tervezés érdekében a következő javaslatok fogalmazhatók meg:

- **Párbeszéd elősegítése:** Bár a Roma Platform sikeresen szolgálja az információ- és tapasztalatcsere céljait, további kezdeményezésekkel tovább erősíthető a párbeszéd, például regionális workshopok vagy szemináriumok formájában.
- **Szakmai témák kibővítése:** A Roma Platform keretein belül érdemes lehet még több és mélyebb szakmai előadást beépíteni – akár új tématerületek bevonásával.
- **Együttműködés más platformokkal:** Mivel minimális az átfedés más hasonló rendezvényekkel, érdemes lenne együttműködési lehetőségeket keresni, hogy növekedjen az elérhető közönség száma és a tudásmegosztás lehetősége.
- **Finanszírozási információk:** Fontos lenne rendszeresen tájékoztatni a résztvevőket az állami és nemzetközi finanszírozási lehetőségekről, különösen a pályázati ciklusokra vonatkozó információkkal.

4.2 A RENDEZVÉNYEK HATÁSA A TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉSEKRE

A szakemberek **közötti együttműködés,** illetve **hálózatosodás** elősegítése több aspektusból is prioritást jelentett a Roma Platform megvalósítása során.

Egyrészt célja volt, hogy elősegítse a szakmapolitikai kereteken belül megvalósuló hatékonyabb megoldásokat. Ez nem csak a jelzőrendszer javulását eredményezi, hanem csökkenti a "tűzoltó" jellegű intézkedéseknek a szükségességét. Emellett a prevenció és a jógyakorlatok megosztása is könnyebben kerülhet fókuszba.

A Roma Platform nyilvános fórumainak már a felépítése hozzájárult ahhoz, hogy a szakemberek közötti kapcsolódás megvalósuljon – tekintve a kávé és ebédszünetek állandó beépítését. Emellett, ahogyan korábban említésre került, a meghívott szakértők jelentős része az adott térségben végzi a munkáját, amely értékes, térségspecifikus ismeretekkel ruházta fel őket. A mély rálátás az ottani kihívásokra és adottságokra jelentős szerepet játszik a jövőbeni együttműködési potenciál, és hálózatosodás elősegítésében. Továbbá, az adott régióra vonatkozó szakértelmük és a bevált gyakorlatok ismerete nélkülözhetetlenek egy hatékony és eredményes jövőbeli szinergia kialakításához.

Az interjúkérdéseket megválaszoló szakemberek az együttműködéshez szükséges információáramlást általában hatékonynak találják azokon a területeken, amely a felzárkózására vonatkoznak. Ezt a pozitív visszajelzést erősíti a szakpolitikai döntések iránti érdeklődés és a tudásmegosztás igénye, ami azt mutatja, hogy jelen van egy aktív és elkötelezett szakmai közösség, akik igénylik az együttműködést.

Az interjúk során kiderült, hogy a válaszadók kiterjedt kapcsolati hálóval rendelkeznek, amelyet gyakran alkalmaznak különböző feladatok, mint például a projektek során nyújtott dokumentálással kapcsolatos segítségkérés során. Az ilyen típusú együttműködések hangsúlya különösen a helyi és vármegyei kapcsolatokban jelenik meg, de ezekben az esetekben is meghatározó az adott intézmény működése. Emellett a válaszadók szerint az együttműködések kialakításában gyakran fontosabb az adott egyén személyisége, mint szakmai tudása.

Nem kimondottan a rendezvényre, hanem mindennapos munkájukra vonatkozóan az interjúk válaszadók példaképpen említették, hogy néhány esetben magas pozícióban lévő személyeket nehezebb elérni.

Ehhez hasonlóan a meghívott kutatók is találkoztak akadályokkal, különösen, ha az érintett intézmények nem nyitottak az együttműködésre vagy a tudományos vizsgálatra. A válaszadók továbbá rámutattak arra, hogy bizonyos állami szervezetekkel való kommunikáció vidéki viszonylatban nehezebb lehet, és a társadalom felé történő kommunikáció is kihívást jelenthet, különösen a költségvetési kérdések tekintetében.

Ugyanakkor, a kihívások ellenére is az érintett felek aktívan keresik az együttműködés és a tudásmegosztás lehetőségeit. Ebből a szempontból kifejezetten indokoltnak tűnik a Roma Platformnak az a törekvése, amely a területi és politikai döntéshozók bevonását indítványozza.

A válaszadók a kapcsolatépítést illetően kiemelték, hogy a kávészünetek során lehetőségük nyílt jövőbeli együttműködések lehetőségeiről beszélgetni. A közönség elmondása alapján a kapott javaslatokat és a bemutatott jógyakorlatokat szeretnék integrálni a saját munkájukba, ami a jövőbeli együttműködések kialakításának igényét is erősíti.

A kérdőíves tapasztalatok is ezt a tendenciát erősítik a kapcsolatépítésre vonatkozóan, a válaszok összesítésének az eredménye rámutatott, hogy válaszadóknak majdnem a negyede (23%) azért érkezett az eseményre, mert találkozni szeretett volna más résztvevőkkel és szakemberekkel.

További visszajelzések szerint a folyamat sikeres volt – mivel a válaszadók közel kétharmada (65%) találkozott és beszélt is korábban nem ismert emberrel az eseményen. Ezen belül 15% annyira hasznosnak találta a beszélgetést, hogy elérhetőséget is cserélt az addig ismeretlen személlyel.

Végül, több megkérdezett szerint a Roma Platform egyik legfontosabb értéke a „személyes jelleg”, amely a COVID-járvány óta háttérbe szorult.

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

A Roma Platform különös hangsúlyt fektetett a szakemberek közötti együttműködésre. A folyamat pedig elősegíti a szakmapolitikai keretek erősítését, és előmozdítja a jó gyakorlatok megosztását.

A rendezvények szervezése és a regionális szakértők bevonása elősegíti a szakemberek közötti hálózatosodást. A megkérdezett szakemberek értékelik az információáramlás hatékonyságát és az együttműködés lehetőségét, de **a kommunikáció terén tapasztalt kihívásokat is megjegyezték.**

A kapcsolatépítés és a tudásmegosztás a rendezvény eseményein központi szerepet játszik. Sok résztvevő új kapcsolatokat alakított ki, ami a közösségi hálózat erősítését jelzi. **Összességében a Roma Platform egy pozitív közösségi élményt kínált a szakemberek számára.**

Ezen javaslatok bevezetése elősegítheti a Roma Platform fejlődését az együttműködés terén:

- **Területi szakértők platformjának létrehozása:** Javasoljuk egy online platform létrehozását, ahol a területi szakértők megoszthatják saját tapasztalataikat, jó gyakorlataikat és tanulságaikat. Ez segíthet az információáramlásban és az együttműködési lehetőségek felkutatásában.
- **Tudásmegosztó webináriumok szervezése:** Eseti vagy akár rendszeres webináriumok szervezését javasoljuk, ahol a területen dolgozó szakemberek bemutathatják saját projektjeiket, eredményeiket és tanulságaikat. A webináriumok lehetnek tematikusak, fókuszálva bizonyos kihívásokra vagy régiókra.
- **Partnerkereső rendszer kialakítása:** Javasoljuk egy online rendszer létrehozását, ahol a szakemberek konkrét projektötleteket, együttműködési lehetőségeket oszthatnak meg, és így könnyebben találhatnak partnereket a megvalósításhoz.

4.3 PÁRBESZÉD ÉS AZ EBBŐL KÖVETKEZŐ MEGOLDÁSOK

A Roma Platform kulcsfontosságú célja volt olyan rendezvények létrehozása, mely során előtérbe kerül a **párbeszéd** a meghívottak és a résztvevők között.

Ahogy az előző alfejezetekben már bemutatásra került, a rendezvényre politikai döntéshozók, minisztériumi szereplők is meghívást kaptak, tekintettel arra, hogy szerepük elengedhetetlen az érdekelt felek közötti zökkenőmentes kommunikáció elősegítéséhez. Az ő részvételük különösen fontos, mert ahogyan a válaszadók közül néhányan rávilágítottak: **a minisztériumi és államigazgatási szintekkel való kapcsolatfelvétel gyakran komoly bürokratikus nehézségekbe ütközik, mely gátolja a párbeszéd hatékonyságát.**

A Roma Platform így kiemelt fontosságú szerepet töltött be abban, hogy a helyi jogyakorlatok beépüljenek a döntéshozatali folyamatokba, ezáltal a fórumon megosztott információk részét képezhetik a jövő felzárkózás-politikai irányvonalában. A jogyakorlatok megosztásán felül az eseményeken a hozzászólási alkalmak megengedik, hogy a szereplők között élő párbeszéd alakuljon ki.

Egy válaszadó kiemelte, hogy bár a hazai szakpolitikai döntések mutatnak egyfajta kommunikációt a szereplők között, a Roma Platform hozzáadott értéke abban rejlik, hogy magas szintű politikai figyelmet kap, ami emeli az esemény színvonalát. Ezen felül nincs ismert olyan rendezvény, mely egyszerre teret biztosítana civileknek, szakmai szereplőknek és döntéshozóknak.

Egy konstruktív javaslat szerint, tekintettel a rendezvény sajátosságaira (korlátozott idő az előadások között), a résztvevőknek kevés alkalmuk nyílt a kérdéseik megfogalmazására és feltevésére. Ezen túl az is felmerülhet, hogy a kérdést feltevő egyén nem szeretne a közönség és a döntéshozó előtt felszólalni.

Egy válaszadó úgy vélte, nagy igény mutatkozna arra, hogy a közönség kérdéseket fogalmazzanak meg, így érdemes lenne egy olyan mechanizmust bevezetni, mely lehetővé teszi a kérdések előzetes összegyűjtését és a rendezvényen anonim módon történő felvetését. A kérdőíves tapasztalatok ezt nem erősítették meg, és a válaszadóknak mindössze a 6%-a jelezte, hogy szeretne több hozzászólási lehetőséget. Továbbá, a válaszadóknak csak a 3%-a adta meg indokként az eseményen való részvételle, hogy kérdésük volt, amire választ akartak kapni.

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

A Roma Platform rendezvénye egyértelműen a párbeszédre és a közös megoldáskeresésre fókuszált. A minisztériumi szintű részvétel különösen értékes, hiszen a válaszadók visszajelzései alapján az ilyen szintű kapcsolattartás gyakran bürokratikus akadályokba ütközik.

A platform nemcsak egy kommunikációs csatorna a különböző érdekelt felek között, de aktívan hozzájárul ahhoz is, hogy a helyi jogyakorlatok integrálódjanak a döntéshozatali folyamatokba. Az élő párbeszéd lehetősége hozzáadott értéket képvisel, és magasabb szintű figyelmet irányít a roma közösségekkel kapcsolatos kérdésekre.

Ugyanakkor a visszajelzések azt is jelezték, hogy lehetne több lehetőség a résztvevők számára kérdéseik megfogalmazására és feltevésére. Ebből a következő javaslat született a jövőre vonatkozóan:

- **Kérdések előzetes gyűjtése:** A továbbiakban is érdemes lehet teret adni annak, hogy a résztvevők előzetesen küldhessenek be kérdéseket, melyeket a szervezők anonim módon felolvasnának és megvitátnának a rendezvényen.

4.4 JÓ GYAKORLATOK

A szervezők a gyakorlatias megközelítés érdekében olyan előadókat hívtak meg, akik munkájukból fakadón kiemelkedő szakmai tudással rendelkeznek, és lényeges eredményeket értek el. **Az előadók nem csak elméleti ismereteiket adták át, hanem napi munkájuk során alkalmazott gyakorlati megoldásaikat is megosztották a hallgatósággal.** Példaként említhető az oktatási intézmények közül a Gandhi Gimnázium vezetőjének tapasztalata, vagy a roma nemzetiségi általános iskoláknak a példája. Ezek szemléletesen mutatták be, hogyan lehet hosszú távon sikereket elérni a roma gyerekek nevelésében intézményi környezetben.

A válaszadók visszajelzéseiből kiderült, hogy nagyra értékelték a gyakorlatcentrikus megközelítést. Különösen kiemelték azt, hogy mennyire motiválóak és közvetlenül alkalmazhatók voltak a bemutatott gyakorlati példák és megoldások. A kérdőíves válaszok ezt alátámasztják, a válaszadók 72%-a volt teljes mértékben elégedett volt a meghívott előadók hozzáértésével, ami tovább erősíti az esemény sikerét.

A kerekasztal-beszélgetések során az interaktív formátum lehetővé tette a résztvevők számára, hogy közvetlenül kérdezzenek az előadóktól, hogyan tudják saját munkájukban a bemutatott legjobb gyakorlatokat alkalmazni. Továbbá a beszélgetések moderátora minden alkalom során tett fel olyan kérdéseket melyek a jól bevált gyakorlatok konkrét alkalmazására irányultak, így a beszélgetések gyakorlatiasak és rendkívül hasznosak voltak a hallgatóság számára.

A kérdőívet kitöltő résztvevők 14 százaléka kiemelte, hogy a kerekasztal-beszélgetés volt számukra a legmeghatározóbb és legpozitívabb elem az eseményen. Egyikük például az alábbi visszajelzést adta: *„Az egész rendezvény egy őszinte, nyitott légkörben zajlott, ahol különösen a keresztény értékek mentén folyó kerekasztal-beszélgetés volt számomra meghatározó.”*

Az összesített eredmények alapján a válaszadók 26 százaléka jelezte, hogy a jövőbeni eseményeken több vagy hosszabb kerekasztal-beszélgetésre is kerülhetne sor.

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

Az esemény jellemzően pozitív visszajelzéseket kapott, különösen a gyakorlati és alkalmazható tudás miatt, amit az előadók megosztottak. A kerekasztal-beszélgetések különösen népszerűek voltak, mivel lehetőséget biztosítottak a résztvevőknek arra, hogy közvetlenül kérdezzék az előadókat és mélyrehatóan beszélgessenek a jó gyakorlatok alkalmazásáról.

- **További platformok kialakítása:** A válaszadók közül többen jelezték, hogy értékelik a jó gyakorlatok megosztását, ezért érdemes lenne több platformot létrehozni ebből a célból. Ez történhet például egy online adatbázis vagy rendszeres workshopok, webináriumok formájában.

- **Az előadások struktúrájának fejlesztése:** Érdemes lehet megfontolni, hogy az előadások átszervezésével több idő jusson a jó gyakorlatok bemutatására és megvitatására. Ez nemcsak az információ átadását teheti hatékonyabbá, de lehetőséget ad az interaktív és gyakorlatorientált megközelítésre is.

4.5 A ROMA PLATFORM NÉPSZERŰSÉGE

A rendezvény sikerességének méréséhez nem elegendő csupán a Roma Platform célkitűzéseinek megvalósulását vizsgálni; a figyelembe kell venni résztvevők elégedettségét és véleményét a rendezvénysorozat struktúrájával kapcsolatban is.

A rendezvények látogatottságával kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy az:

- Az idei évben 751 látogató jelent meg (2021-ben 1 082 fő⁹ vett részt).
- 151 fő, azaz 60,9%, egyszer látogatott el a konferenciára.
- 41 résztvevő, azaz 16,5%, kétszer volt jelen.
- 34 ember, azaz 13,7%, többször is részt vett.

A válaszadók közül többen értékelték a rendezvények következetességét; különösen azok, akik több eseményen jelen voltak. A kérdőíves válaszadók túlnyomó többsége, azaz 86%-a, jelezte, hogy szívesen részt venne egy hasonló eseményen a jövőben. Emellett, a kérdőíves adatok szerint az esemény résztvevőinek 84%-a elégedett volt az eseménnyel. Mindössze a válaszadók 3%-a távozott vegyes érzésekkel. 27,4 százalékuk több szakmai előadást szeretne a jövőben, míg 22 százalék új témákról szeretne hallani.

Az interjúk során megkérdezettek általában elégedettek voltak az esemény struktúrájával, azonban nem minden válasz erősítette meg a kérdőíves eredményeit. A válaszadók néhány esetben a szakpolitikai előadások tudományos alaposágát hiányolták. Úgy érezték, az előadások tartalma nem illeszkedett hűen a választott tematikához, azaz nem irányult kellő figyelem a roma emberek nehézségeinek az orvoslására. Ennek egyik lehetséges oka a „Roma Platform” elnevezés lehet, mely sok esetben olyan tématerületre mutathatott, mely nem volt kifejezett célja a rendezvényeknek, így félreértést is okozhatott.

Megfigyeléseik szerint a közpolitikai tájékoztatások, különösen az MNTFS2030 és jövőbeli pénzügyi témájúak, túlságosan a módszertanra koncentráltak, az egyes beavatkozások valós hatásainak rovására. A résztvevők továbbá nem látták tisztán, mely területekre fókuszált a fejlesztésekkel kapcsolatos költségvetés az elmúlt projekt időszakban.

⁹ Záró tanulmány Magyar Nemzeti Roma Platform 2021

A kommunikáció terén is javításokra lenne szükség. Fontosnak tartják az elérhetőségek nyilvánosságra hozatalát és az információs platformok hozzáférhetőségének javítását. A válaszadók úgy vélték, az események nem tárgyalták kellőképpen a romák aktuális kihívásait és az őket érintő támogatási lehetőségeket. Bár minden eseményre meghívást kaptak a roma önkormányzatok képviselői, csak csekély számban vettek részt. A válaszadók rámutattak, hogy a roma önkormányzatok aktívabb részvétele növelné az események hitelességét, és szorgalmazták a helyi közösségek, valamint döntéshozók, mint például a polgármesterek, szorosabb bevonását. Vagyis, habár a projekt is kiemelt célcsoportként tekintett ezen szervezetekre, érdemes úgy alakítani a jövőbeni rendezvényeket, hogy ezen szervezetek is érdekeltté váljanak, minél inkább bevonódjanak.

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

A résztvevők a rendezvénnyel kapcsolatban elégedettek; néhány válaszadó kritikákat is megfogalmazott. Néhány alkalommal jelezték, hogy a szakpolitikai előadások tartalma nem feltétlenül volt összhangban a választott témával – ennek egyik lehetséges oka a „Roma Platform” elnevezés lehet, mely sok esetben olyan tématerületre mutatható, mely nem volt kifejezett célja a rendezvényeknek, így félreértést is okozhatott. Emellett volt, aki az aktuális kihívások és támogatási lehetőségek hiányát is érezte a rendezvény tematikájában. A kommunikációs struktúra terén még van lehetőség a fejlődésre, különösen az elérhetőségek és információs platformok hozzáférhetőségének tekintetében. Javaslatok a fejlesztésre vonatkozóan:

- **Online részvétel lehetősége:** Tekintettel a technológia növekvő jelentőségére, megfontolandó az események online közvetítése azok számára, akik nem tudnak személyesen részt venni.
- **Visszajelzési rendszer:** Megfontolandó lehet egy olyan rendszer létrehozása, ahol a résztvevők folyamatosan küldhetnek visszajelzéseket és javaslatokat, nemcsak az esemény után.
- **Esemény utáni követés:** Az események után érdemes lehet összefoglalókat, videókat vagy infografikákat készíteni a legfontosabb témákról és tanulságokról, melyeket a résztvevőkkel is megoszthatnak.

5 Fejlesztési javaslatok

A Roma Platform a kutatási eredmények alapján megfelel az eredeti célkitűzésnek, amely a különböző területi szintű szereplők, különösen a romák és a helyi képviselők bevonását tűzte ki célul a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia céljainak megvalósításában, valamint a feladatok

megvitatásában és az eredmények értékelésében. Ugyanakkor vannak olyan területek, amelyek fejlesztése elősegítheti a jövőbeli még hatékonyabb tervezést és programvégrehajtást.

Egy lehetséges javaslat a szélesebb közönség bevonására az esemény online közvetítése, amely lehetővé teszi azok számára is a részvételt, akik személyesen nem tudnak jelen lenni. Továbbá, egy online rendszerben történő előzetes kérdésgyűjtés segítheti a résztvevőket abban, hogy kérdéseiket megfogalmazzák – akár névtelenül is, így fokozva a rendezvény során a kommunikáció gördülékenységét.

Mivel a kapott visszajelzések nem egyértelműek arra nézve, hogy melyik programelem érdemelne több figyelmet, de a gyakorlatorientált megközelítések általában pozitív visszhangot kaptak, érdemes lenne ezekre koncentrálni. A jövőbeni tervezésnél előnyös lenne más, hasonló profilú fórumokkal való együttműködés, mivel a szakértők közötti átfedés minimális. Ez a kapcsolat tovább erősíthetné a kitűzött célok megvalósítását.

A több, vagy hosszabb szünetek beiktatásával az egyének közötti kapcsolatteremtés, és a helyszínen történő tudásmegosztás is fejlődhetne.

Az adott térségben élő roma emberek kihívásainak erőteljesebb kihangsúlyozása érdekében a helyi döntéshozók és a Roma Önkormányzatok aktívabb szerepvállalása továbbra is kiemelt fontosságú. Bár a szereplők meghívást kaptak az eseményre, ez a lépés magában foglalja az intenzívebb bekapcsolódást a rendezvény tervezésébe és kialakításába. Egy előzetes felmérés segíthetne a szervezőknek abban, hogy feltérképezzék a legnagyobb kihívásokat a rendezvény helyszínén és környékén.

Végül, egy rendszeresen megjelenő hírlevél, amely beszámol a rendezvényeken elhangzott javaslatok döntéshozatali szintű integrációjáról, tovább erősítheti a kommunikációt és az átláthatóságot.

6 Mellékletek

KÉRDŐÍV

Tisztelt Válaszadó!

A HÉTFA Kutatóintézet a Belügyminisztérium Gondoskodáspolitikáért felelős Államtitkársága megbízásából kutatást végez a „Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése – 2022-2023” projekt eredményeiről. A fenti kutatás kapcsán vagyunk kíváncsiak az Ön véleményére a következő kérdőívben, amelynek kitöltése nagyjából 10 percet vesz igénybe. A válaszokat a hatályos jogszabályoknak megfelelően kezeljük. A kérdőív kitöltése anonim.

Amennyiben a kérdőívvel vagy a kutatással kapcsolatban bármilyen kérdése van, azt jelezze a tothkinga@hetfa.hu e-mail címen.

Köszönjük, hogy tudásával, tapasztalatával segíti a munkánkat!

A HÉTFA Kutatóintézet munkatársai

1. Az alábbiak közül melyik igaz leginkább Önre? (Amennyiben több is igaz, úgy a legfontosabbat válassza ki!)

	1. Helyi/környéki lakos vagyok
	2. Választott tisztviselő vagyok (pl. képviselő/polgármester)
	3. Önkormányzati munkatárs vagyok
	4. Szociális vagy gyermekvédelmi alap- vagy szakellátásban dolgozom
	5. Felzárkózási programban dolgozom (pl. Felzárkózó Települések program, Tanoda, Biztos Kezdet Gyerekház, egyéb)
	6. Roma civil szervezet munkatársa vagy roma nemzetiségi önkormányzat képviselője vagyok
	7. Oktatási területen dolgozom
	8. Egyéb, mégpedig:
	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

2. Melyik vármegyében lakik?

1.	Baranya
2.	Békés
3.	Győr-Moson-Sopron
4.	Pest
5.	Somogy
6.	Egyéb:
99	Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

3. Hány alkalommal vett részt Roma Platform konferencián?

1.	Egy alkalommal
2.	Két alkalommal
3.	Több, mint két alkalommal
99	Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

4. Ön részt vesz-e más, felzárkózással kapcsolatos fórumok bármelyikében? (Kérjük, mindegyiket jelölje be amelyikben érintett!)

1.	Megyei Felzárkózási Fórum
2.	Megyei Esélyteremtő Paktum
3.	Gyerekesély Bizottság
4.	Járási kerekasztal
5.	Más fórum, mégpedig:
99	Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

MOST ARRÓL A ROMA PLATFORM KONFERENCIÁRÓL kérdezzük, AMIN LEGUTÓBB RÉSZT VETT (Ez lehet a mai esemény is.)

5. Honnan szerzett tudomást az eseményről?

1.	Emailt kaptam róla
2.	Facebookon/máshol az interneten láttam
3.	Ismerősök/családtagok/kollégák mondták
4.	Egyéb:

	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

6. Miért döntött úgy, hogy részt vesz az eseményen? (Többet is megjelölhet!)

	1. Érdekelt a téma
	2. Kíváncsi voltam egy konkrét előadásra
	3. Kérdésem volt, amire választ akartam kapni
	4. Találkozni akartam más résztvevőkkel
	5. Egy adott előadóra voltam kíváncsi
	6. Munkám során a kliensek/célcsoport részét képezik a roma emberek
	7. A munkahelyem kérte, hogy vegyek részt
	8. Egyéb, mégpedig:
	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

7. Elhangzott-e az Ön számára új információ az eseményen? (A Felzárkózási Stratégiáról, jó gyakorlatokról, pályázatokról, bármi egyébéről.)

	1. Igen, sok újdonságot hallottam
	2. Igen, hallottam néhány újdonságot
	3. Nem volt sok újdonság abban, amit hallottam
	4. Nem volt semmi érdekes abban, ami elhangzott
	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

8. Kérjük, egy ötfokozatú skála segítségével jelölje, mennyire volt elégedett az alábbiakkal!

	Egyáltalán nem voltam elégedett	Inkább nem voltam elégedett	Elégedett is voltam meg nem is	Inkább elégedett voltam	Teljes mértékben elégedett voltam	Nem tudom/Nem szeretnék válaszolni
Mennyire volt elégedett az előadók hozzáértésével?	1	2	3	4	5	X
Mennyire volt elégedett a	1	2	3	4	5	X

	Egyáltalán nem voltam elégedett	Inkább nem voltam elégedett	Elégedett is voltam meg nem is	Inkább elégedett voltam	Teljes mértékben elégedett voltam	Nem tudom/Nem szeretnék válaszolni
hozzászólás lehetőségével?						
Mennyire volt elégedett a szervezéssel?	1	2	3	4	5	X
Összességében mennyire volt elégedett az eseménnyel?	1	2	3	4	5	X

9. Találkozott az eseményen olyan emberrel, akit korábban nem ismert?

☐	1. Nem találok ismeretlennel
☐	2. Voltak olyan résztvevők, akiket nem ismertem, de most sem beszéltem velük
☐	3. Igen, beszéltem olyan emberrel, akit korábban nem ismertem
☐	4. Igen, beszéltem olyan emberrel, akit korábban nem ismertem, és elérhetőséget is cseréltünk.
☐	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

10. Ha máskor is lenne az Ön közelében ilyen esemény akkor részt venne rajta?

☐	1. Biztos, hogy igen
☐	2. Valószínűleg igen
☐	3. Valószínűleg nem
☐	4. Biztos, hogy nem
☐	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

11. Ön miben változtatná, fejlesztené az eseményt? (Több választ is megjelölhet!)

☐	1. Jó lenne több szakmai előadás
☐	2. Jó lenne több kerekasztal-beszélgetés
☐	3. Több hozzászólási lehetőséget szeretnék
☐	4. Más témákat is érinteni kellene
☐	5. Jó lenne több lehetőség a beszélgetésre

	6. Egyéb, mégpedig:
	99 Nem tudom / Nem szeretnék válaszolni

A KÉRDŐÍV VÉGÉN NÉHÁNY ÖNRE VONATKOZÓ KÉRDÉST TENNÉNK FÖL.

12. Mi az Ön neme?

	1. férfi
	2. nő
	99 Nem szeretnék válaszolni

13. Mi az Ön életkora?

	1. 30 év alatti
	2. 31 – 40 év közötti
	3. 41 – 50 év közötti
	4. 51 – 60 év közötti
	5. 60 év feletti
	99 Nem szeretnék válaszolni

14. Cigány/roma nemzetiséghez tartozónak (is) érzi-e magát?

	1. Igen
	2. Nem
	99 Nem szeretnék válaszolni

Köszönjük, hogy kitöltötte! Amennyiben meg szeretné osztani a véleményét egy rövid kutatási célú beszélgetésben is, kérjük, adja meg az email címét:

.....

INTERJÚVÁZLAT

Üdvözlöm! A nevem xy, a HÉTFA Kutatóintézet munkatársa vagyok. A Kutatóintézet a Belügyminisztérium Gondoskodáspolitikáért felelős Államtitkársága megbízásából kutatást végez a „Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése – 2022-2023” projekt eredményeiről. Nagyon köszönjük, hogy a rendelkezésünkre áll és megosztja velünk a gondolatait! A továbbiakban néhány kérdést szeretnék feltenni Önnek, amely a mai eseményhez kapcsolódik.

1. Kérem meséljen röviden magáról!
2. Hogyan értesült a mai eseményről?
3. Mivel foglalkozik? (Kapcsolódik-e a munkája valamely szakterülethez)
 - a. (Ha kapcsolódik) Milyen szinten foglalkozik az adott szakterülettel? Helyi, megyei, országos?
 - b. Ön hogyan, milyen módon kapcsolódik a roma/cigány emberekhez? (Pl. tanulói, kliensei, ellátottai, a település lakosai, stb.)
4. (Ha szakember)
 - a. A saját területén milyennek tapasztalja a helyi/megyei/országos szintű kommunikációt? Hogy látja, van párbeszéd a szereplők között?
 - b. Hogyan zajlik az Ön szakterületén a kommunikáció? Milyen módon, helyeken, kiken keresztül lehet információhoz jutni, eszmecserét folytatni, kérdezni?
 - c. Tudna mesélni olyan alkalmakról, amikor jól működött a szakmán belüli kommunikáció? És amikor nem?
5. (Ha magánszemély)
 - a. Kérem, meséljen arról, hogyan, milyen módon jutnak el Önhöz a helyi hírek, történések? Kitől tud kérdezni?
 - b. Kihez tud fordulni, ha valami problémája van? Tudna mesélni olyan alkalomról, amikor meghallgatták a problémáját, véleményét?
6. Részt vett-e korábban Roma Platform konferencián?
 - a. (Ha igen) A korábbi tapasztalataihoz képest milyennek találta a mai alkalmat?
 - b. Részt vesz-e más hasonló együttműködésben? (Pl. Megyei Felzárkózási Fórum, Megyei Esélyteremtő Paktum, Gyerekesély Bizottság stb.)

- c. Volt-e olyan, ami különösen tetszett önnek a mai alkalmon?
7. Hogy értékeli a mai alkalmat? (Mi tetszett benne, mi nem)
 - a. Hogyan értékeli a saját részvételét az alkalmon? Hogy érzi, el tudta mondani, amit akart?
 - b. Hogyan értékeli a kerekasztal-beszélgetést?
8. Mi hiányzott leginkább a mai eseményről? Van olyan, amit máshogy kellett volna Ön szerint csinálni?